

Sygn. akt I BU 1/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Krzysztof Staryk
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania H. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2008-2009,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 sierpnia 2014 r.,
skargi ubezpieczonej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 7 sierpnia 2012 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

H. G. wniosła skargę (art. 424¹ § 1 k.p.c.) o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Apelacyjnego z 7 sierpnia 2012 r. Wyrokiem tym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 23 września 2011 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 28 marca

2011 r., odmawiającej przyznania jej ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2008-2009. Ustalono, że mąż skarżącej A. G. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie [...] do 3 lipca 1991 r. (kiedy zmarł) i rentę rodziną pobierał syn J., a skarżąca pobierała ją od 1 września 1994 r. Pracownicy Przedsiębiorstwa byli objęci Układem Zbiorowym Pracy dla pracowników zakładów górniczych z 21 grudnia 1991 r. (dalej: UZP z 21 grudnia 1991 r.). Na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst: Dz.U. Nr 113, poz. 547 ze zm.; dalej: ustawa z 29 września 1994 r.) Przedsiębiorstwo [...] odstąpiło 30 grudnia 1994 r. od stosowania na rzecz byłych pracowników uprawnień do deputatów węglowych. Na tej podstawie organ rentowy decyzją z 28 września 1995 r. doliczył wartość ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy do podstawy wymiaru świadczenia (renty), wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ograniczony do 250%. Ponadto, zgodnie z Protokołem dodatkowym nr 3 z 30 grudnia 1994 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego dla Pracowników Przedsiębiorstwa [...] z 29 września 1992 r. strony postanowiły skreślić w załączniku nr 5 pkt 8 i 9, regulujące wydanie emerytom i rencistom bezpłatnego węgla deputatowego (co zostało wpisane do rejestru układów Okręgowego Inspektora Pracy w K., a Sądowi Okręgowemu znane jest z urzędu i wynika z pisma OIP w K. z 11 kwietnia 2008 r., nadesłanego do sprawy o sygn. akt XU .../08). Poprzednio Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 29 stycznia 2009 r. (sygn. akt XII U .../08) oddalił odwołanie skarżącej od decyzji pozwanego z 31 stycznia 2008 r., odmawiającej jej ekwiwalentu za 2003 r., a kolejnym wyrokiem z 17 maja 2010 r. (sygn. akt XU .../10) oddalił odwołanie skarżącej od decyzji organu rentowego z 15 lutego 2010 r., odmawiającej jej ekwiwalentu za lata 2006-2007. W obecnej sprawie (objętej skargą) Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia odwołania skarżącej stwierdził, że Przedsiębiorstwo [...] odstąpiło od świadczeń określonych w art. 22 ust. 2 pkt 1 UZP z 21 grudnia 1991 r. w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla Przemysłu Węglowego z 1 lutego 1980 r. (dalej: UZP z 1 lutego 1980 r.). Zasady i sposób realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od 1 stycznia 2002 r. do 31 grudnia 2015 r. określa ustawa z 6 lipca 2007

r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz.U. Nr 147, poz. 1031 ze zm.; dalej: ustawa z 6 lipca 2007 r.). Przedsiębiorstwo [...] zaprzestało jednak wypłaty ekwiwalentu z przyczyn ekonomicznych, odstępując z dniem 30 grudnia 1994 r. na podstawie art. 9 ustawy z 29 września 1994 r. od stosowania na rzecz byłych pracowników uprawnień do deputatów węglowych. Do rejestru układów 14 czerwca 1995 r. wpisano porozumienie z 30 grudnia 1994 r. o odstąpieniu w trybie art. 9 ust. 3 tej ustawy od stosowania uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów oraz ekwiwalentu za ten węgiel wynikające z rozdziału IV zał. nr 32 do UZP z 1 lutego 1980 r., poczynając od 30 grudnia 1994 r. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu oddalenia apelacji podzielił ocenę prawną Sądu Okręgowego i wskazał na szereg innych rozpoznanych spraw (w tym [...]). Podkreślił znaczenie regulacji z art. 9 ustawy z 29 września 1994 r. i wskazał, że UZP z 21 grudnia 1991 r. po porozumieniu z 3 października 1995 r. został przekształcony w ponadzakładowy układ zbiorowy pracy i który potem zmodyfikowano protokołem dodatkowym nr 7 z 21 listopada 1995 r. Nadano nową redakcję art. 22 ust. 2 i wprowadzono do tego artykułu ust. 8 oraz uzupełniono o art. 44¹. Z zastrzeżeniem tego ostatniego przepisu (art. 44¹) uprawnienia do bezpłatnego węgla w naturze przysługiwały zamieszkałym w kraju emerytom i rencistom w wymiarze: 1) 2,5 tony rocznie, których uprawnienia powstały na podstawie UZP z 1 lutego 1980 r. i którzy korzystali z nich w dniu 25 listopada 1995 r.; 2) 3 ton rocznie, których uprawnienia powstały na podstawie UZP z 21 grudnia 1991 r. W ust. 8 tego artykułu dopuszczono możliwość wypłaty deputatu w ekwiwalencie pieniężnym. Natomiast art. 44¹ stanowił, że od 26 listopada 1995 r. postanowienia art. 22 układu nie dotyczą jednostek, które do 25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły, na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 w wymiarze i na zasadach określonych w UZP z 1 lutego 1980 r. Zmiana art. 22 ust. 2 protokołem dodatkowym nr 7 polegała na włączeniu postanowień UZP z 1 lutego 1980 r., dotyczących przyznania bezpłatnego węgla osobom, które przeszły na emerytury lub renty pod jego rządami, co miało jednak warunkowy charakter. Krąg uprawnionych ograniczono do tych emerytów i rencistów, którzy korzystali z

uprawnień deputatowych we wskazanej dacie 25 listopada 1995 r. (art. 22 ust. 2 pkt 1). Zastrzeżenia takiego nie uczyniono w punkcie 2 (art. 22 ust. 2), którego adresatami były osoby pobierające od byłych pracodawców bezpłatny węgiel na mocy UZP dla Pracowników Zakładów Górniczych. Dodany do Układu art. 44¹ wyjaśnił genezę i istotę uwarunkowania, pod jakim nastąpiło „włączenie regulacji starszego układu do obecnego”. Inkorporacja ta odbyła się z uwzględnieniem art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. Art. 22 ust. 2 Układu oznaczał włączenie UZP z 1 lutego 1980 r. w części dotyczącej przyznania bezpłatnego węgla osobom przechodzącym na emeryturę lub rentę pod jego rządami ale przy respektowaniu sytuacji prawnej z art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. Jeżeli w tym trybie odstąpiono od postanowień „starszego” układu, to te podmioty nie zostały objęte regulacją art. 22 ust. 2 pkt 1 ponadzakładowego układu zbiorowego pracy. W konkluzji Sąd Apelacyjny stwierdził, że Przedsiębiorstwo [...] skutecznie złożyło oświadczenie na mocy którego odstąpiono od wypłacania emerytom i rencistom należnych im świadczeń. Do rejestru układów 14 czerwca 1995 r. zostało wpisane porozumienie z 30 grudnia 1994 r. o odstąpieniu w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. od stosowania uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów oraz ekwiwalentu za węgiel wynikającego z UZP z 1 lutego 1980 r. – poczynając od 30 grudnia 1994 r. Zmiana ta została wprowadzona protokołem dodatkowym nr 3 z 30 grudnia 1994 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego z 29 września 1992 r. W porozumieniu z 30 grudnia 1994 r. pracodawca skutecznie odstąpił od realizacji „starszego” układu, tak więc byli jego pracownicy, a obecnie emeryci i renciści, dotychczas uprawnieni do deputatu węglowego na podstawie regulacji UZP z 1 lutego 1980 r. nie zostali objęci regulacją art. 22 ust. 2 pkt 1 ponadzakładowego uzp. Skarżąca nie jest osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 ustawy z 6 lipca 2007 r. Jej uprawnienie, pochodne od uprawnienia jej zmarłego męża, było wywodzone z UZP z 1 lutego 1980 r., od którego skutecznie odstąpiono. Postanowienia tego Układu oraz UZP z 21 grudnia 1991 r. nie dotyczą skarżącej, stąd nie spełnia przesłanek do ekwiwalentu przewidzianych ustawą z 6 lipca 2007 r.

Skarżąca zarzuciła w skardze niezgodność wyroku z przepisami prawa materialnego i procesowego. Naruszenie prawa materialnego odniosła do: 1) „art. 9

ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw w związku z Porozumieniem z 30 grudnia 1994 r. o odstąpieniu od stosowania uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów oraz ekwiwalentu za ten węgiel przewidzianego rozdz. IV załącznika nr 32 do Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z 1 lutego 1980 r. w związku z art. 45 i 46 Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z 21 grudnia 1991 r. poprzez bezzasadne przypisanie mocy prawnej Układowi Zakładowemu Pracy dla Przemysłu Węglowego z 1 lutego 1980 r., który stracił moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1992 r., to jest od wejścia w życie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z 21 grudnia 1991 r., w konsekwencji błędne przyjęcie, iż porozumienie z 30 grudnia 1994 r. o odstąpieniu w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw – od stosowania uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów oraz ekwiwalentu za węgiel, wprowadzone Protokołem nr 3 z 30 grudnia 1994 r. uzasadnia tezę o skutecznym odstąpieniu od postanowień Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych (przekształconego następnie w Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Prac)”. Prowadziło to do nieuprawnionej odmowy skarżącej wypłaty należnego jej ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2008-2009;

2) art. 22 ust. 2 i 8 Protokołu Dodatkowego nr 7 z 21 listopada 1995 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z 21 grudnia 1991 r. w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej poprzez bezzasadne przyjęcie, iż skarżąca nie nabyła mocą powołanych przepisów prawa do deputatu węglowego w ekwiwalencie pieniężnym za lata 2008-2009 (w związku ze skutecznym odstąpieniem od stosowania postanowień Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych na podstawie oświadczenia – Protokołu dodatkowego nr 3 z 30 grudnia 1994 r., który w ocenie Sądów orzekających w sprawie stanowił podstawę pozbawienia skarżącej prawa do ekwiwalentu za węgiel) a w konsekwencji naruszenie fundamentalnej zasady ochrony prawa nabytego na podstawie Protokołu Dodatkowego nr 7 – co bezpośrednio skutkowało szkodą w postaci pozbawienia skarżącej ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2008-2009”; 3) „art. 241²⁶ § 1 k.p. i art. 241¹¹ § 2 pkt

2 i § 4 k.p. oraz art. 9 § 2 k.p. w związku z § 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania w sprawie rejestracji układów zbiorowych pracy, prowadzenia rejestru układów i akt rejestrowych oraz wzorów klauzul rejestracyjnych i kart rejestracyjnych (...) oraz Protokołu nr 3 z 30 grudnia 1994 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego z 29 września 1992 r. – poprzez bezzasadne przyjęcie, iż układ zakładowy może zawierać postanowienia mniej korzystne niż układ ponadzakładowy oraz uznanie postanowień Protokołu dodatkowego nr 3 z 30 grudnia 1994 r. za wiążące – mimo braku jego zgodności z Kodeksem pracy oraz przez jego zastosowanie w sprawie, mimo przedmiotowej sprzeczności z prawem, z powołaniem się na jego moc wiążącą wyrażającą się w ujawnieniu zmian w rejestrze układów – co bezpośrednio skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku utrzymującego w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji ...”; 4) „art. 241¹² § 2 pkt 1 k.p. przez uznanie, iż brak zawiadomienia osób uprawnionych o rzekomej utracie uprawnień na mocy Protokołu nr 3 z 30 grudnia 1994 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego z 29 września 1992 r. nie stanowi okoliczności uzasadniającej zbadanie relewantności dokonanych zmian układowych oraz weryfikacji rzeczywistych uprawnień skarżącej w kontekście zgodności z prawem określonej zmiany układu (na niekorzyść grupy osób uprawnionych), a w konsekwencji jej doniosłości prawnej ...”. W zakresie prawa procesowego zarzucono naruszenie „art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez zawarcie w uzasadnieniu wyroku błędów w wyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku, to jest przytoczenie przepisów prawa materialnego Kodeksu pracy, treści układów oraz Porozumienia z 30 grudnia 1994 r. jako relewantnej podstawy wygaśnięcia nabytych uprzednio przez skarżącą uprawnień – w związku z rzekomo skutecznym odstępniem od stosowania uprawnień mocą przedmiotowego Porozumienia – bez uprzedniej analizy dowodowej zgodności z prawem zarejestrowanych zmian układowych, a w konsekwencji bez dokonania oceny ich mocy wiążącej – co bezpośrednio skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku utrzymującego wyrok odmawiający wypłaty skarżącej należnego jej ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2008-2009 – wyrażającego wartość szkody”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi nie uzasadniają stwierdzenia, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z prawem.

1. Skarga powinna być kompletna, gdyż bez wątpliwości ma prowadzić do orzeczenia, że objęty nią wyrok niezasadnie (niezgodnie z prawem) odmówił skarżącej dochodzonego świadczenia. Tego warunku skarga nie spełnia. Deputat węglowy (ekwiwalent za węgiel) stanowił dług pracodawcy, natomiast w sprawie żądanie kierowano do organu rentowego (ZUS) a nie do pracodawcy. Ujawnia się tu zasadniczy brak skargi, gdyż nie wskazano w niej żadnego przepisu prawa pozytywnego, na podstawie którego to organ rentowy jest dłużnikiem zobowiązanym do zapłaty deputatu – ekwiwalentu za węgiel. Stanowi to podstawowy mankament, gdyż przepisy wskazane w zarzutach skargi dotyczą prawa płacowego (uzp i porozumień) i relacji do pracodawcy, a nie do pozwanego w sprawie organu rentowego. Brak taki można łączyć również z niewypełnieniem warunku z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., czyli obowiązku wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny; czym innym są podstawy skargi oraz ich uzasadnienie (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.). Niewypełnienie warunku z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. wyprzedza oddalenie skargi, gdyż wówczas wymaga się jej odrzucenia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). W sprawie znaczenie miała ustawa z 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych, jednak Sąd nie zastępuje strony w obowiązku właściwego określenia w skardze przepisów z którymi wyrok jest niezgodny; zresztą nie inaczej jest w przypadku skargi kasacyjnej, gdyż również tę skargę rozpoznaje się tylko w granicach zarzutów jej podstaw, czyli ściśle określonych przepisów, mających wpływ na wynik sprawy (art. 398¹³ § 1 k.p.c., art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (art. 424¹² k.p.c.)). Skoro w skardze nie zarzuca się naruszenia (a nawet nie wskazano) żadnego przepisu ustawy z 7 lipca 2007 r., w którym kotwyczyłoby się żądanie skarżącej kierowane do organu rentowego, to tracą na znaczeniu dalsze regulacje - przepisy powołane w zarzutach skargi, gdyż nie określają zobowiązania ZUS do świadczenia (wypłaty) ekwiwalentu za węgiel, który wcześniej obciążał pracodawcę. Natomiast w sprawie ustalono, że ekwiwalent

za węgiel na podstawie określonej regulacji ustawy i porozumienia został wliczony do podstawy wymiaru renty wypłacanej przez pozwanego.

2. Zarzut naruszenia przepisów procesowych art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. nie jest zasadny, gdyż te przepisy procesowe nie odpowiadają za „błędy w wyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku”. Podstawa prawna wyroku została podana co wyżej syntetycznie zreferowano. Skarżąca kontestuje podaną podstawę prawną, jednak wówczas jest to kwestia materialnoprawna (subsumpcji) i wskazane w zarzucie przepisy nie stanowią oparcia do jej podważenia. Niezależnie od tej negatywnej oceny należy stwierdzić, iż w uzasadnieniu wyroku obszernie przeanalizowano podstawę prawną rozstrzygnięcia, co spełnia warunek z art. 328 § 2 k.p.c. Sedno ujęto w porozumieniu z 30 grudnia 1994 r. o odstąpieniu na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. od stosowania uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów. Natomiast przepisy art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c. dotyczą ustaleń stanu faktycznego, który nie był sporny. Inaczej ujmując skarżąca w tym zarzucie nie zgadza się z zastosowaniem prawa materialnego, co nie jest domeną tych przepisów. Ocena czy układ lub porozumienie miały moc wiążącą należy do innych przepisów.

3. Pierwszy zarzut materialny skargi oparty jest na tezie, że Układ Zbiorowy Pracy dla Przemysłu Węglowego z 1 lutego 1980 r. utracił moc 1 stycznia 1992 r. i dlatego niemożliwe (bezzprzedmiotowe) było odstąpienie w porozumieniu z 30 grudnia 1994 r. od przewidzianego w nim uprawnienia do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów. Teza ta nie jest przekonująca, gdy się zaważy na protokół dodatkowy nr 7 z 21 listopada 1995 r. do UZP z 21 grudnia 1991 r., wpisanego do rejestru ponadzakładowych układów zbiorowych pracy 20 października 1995 r. Wszak reguluje on tę kwestię i w tej dacie (21 listopada 1995 r.) określa uprawnienia do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów (2,5 tony), których uprawnienia powstały na podstawie Układu z 1 lutego 1980 r. i którzy korzystali z nich 25 listopada 1995 r. Potwierdza to również zastrzeżenie przyjęte w protokole dodatkowym nr 7 z 21 listopada 1995 r., polegające na wprowadzeniu art. 44¹, a wyłączającego uprawnienie do węgla w jednostkach, które do 25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły, na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o

zamianie niektórych ustaw, od stosowania uprawnienia do bezpłatnego węgla w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy z 1 lutego 1980 r. Innymi słowy zasadnicza teza zarzutu skargi, że Układ ten, a ściślej uprawnienie do węgla straciło moc 1 stycznia 1992 r. nie jest przekonywująca, skoro późniejsze regulacje, czyli protokołu dodatkowego nr 7 z 21 listopada 1995 r. potwierdzają, że uprawnienie to istniało również później i było możliwe odstąpienie od tego uprawnienia na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r., a ponadto, że Układ Zbiorowy Pracy dla pracowników zakładów górniczych został wpisany do rejestru ponadzakładowych układów zbiorowych pracy 20 października 1995 r., czyli później niż doszło do odstąpienia od uprawnienia na podstawie porozumienia z 30 grudnia 1994 r. W tej sprawie uprawnienie do bezpłatnego węgla po śmierci pracownika powstało na podstawie Układu z 1 lutego 1980 r.

4. Drugi zarzut materialny skargi, dotyczący naruszenia art. 22 ust. 2 i 8 protokołu dodatkowego nr 7 z 21 listopada 1995 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z 21 grudnia 1991 r., nie jest zasadny, gdyż to nie ta regulacja pozbawiła skarżącą prawa do bezpłatnego węgla, a jedynie odnosiła się do tego co zaszło wcześniej, czyli potwierdzała, że możliwie było odstąpienie w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. od uprawnienia do węgla wywodzonego z Układu z 1 lutego 1980 r. Wskazana w zarzucie regulacja nie odbierała więc uprawnienia, lecz jedynie stwierdzała, że układ nie obejmuje jednostek, które do 25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. od uprawnienia do bezpłatnego węgla przysługującego na mocy Układu z 1 lutego 1980 r. Zarzut niekonstytucyjności stawiany regulacji z art. 22 ust. 2 i 8 protokołu dodatkowego nr 7 z 21 listopada 1995 r. w aspekcie jej niezgodności z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP nie jest zatem zasadny, wszak do odstąpienia od uprawnienia doszło na podstawie innej podstawy prawnej, czyli art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r. i protokołu z 30 grudnia 1994 r.

5. Kolejny zarzut niezasadnie przyjmuje, że temporalnie późniejsze rozporządzenie z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania w sprawie rejestracji układów zbiorowych pracy, prowadzenia rejestru układów i akt rejestrowych (...) miałyby zastosowanie do zawartego kilka lat wcześniej protokołu

dodatkowego z 30 grudnia 1994 r. Rozporządzenie stosuje się na przyszłość (zob. § 15), dlatego zarzut naruszenia jego przepisów § 3 pkt 1 i 2 jest chybiony. Zasadność zarzutu nie może wynikać też z oczywistej tezy, że układ zakładowy nie może zawierać postanowień mniej korzystnych niż układ ponadzakładowy (art. 241²⁶ § 1 k.p. i art. 9 § 2 k.p.). Rzecz jednak w tym, że w sprawie miała zastosowanie szczególna regulacja wprowadzona ustawą z 29 września 1994 r., stanowiąca podstawę do odstąpienia od stosowania uprawnień i świadczeń określonych w układzie (art. 9 ust. 3), co potwierdza wskazany wyżej protokół nr 7 z 21 listopada 1995 r., a także to, że Układ Zbiorowy Pracy dla pracowników zakładów górniczych z 21 grudnia 1991 r. został wpisany do rejestru ponadzakładowych układów zbiorowych pracy dopiero 20 października 1995 r. Ten tylko Układ, czyli z 21 grudnia 1991 r., wymienia ustawa z 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym ... (art. 2 pkt 1), a nie „Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy z 29.09.1992 r.”; nie ma takiego Układu w aktach sprawy i do skargi nie dołączonego jego treści (fotokopii). Nie jest jasna teza (zarzutu), którą skarżąca łączy z przepisami art. 241¹¹ § 2 pkt 2 i § 4 k.p., które dotyczą rejestracji układu przez okręgowego inspektora pracy. Jeżeli wymaga się tu sprawdzenia zgodności protokołu z 30 grudnia 1994 r. o odstąpieniu od układu, to zarzut taki nie pozwala na stwierdzenie naruszenia prawa, albowiem *in extenso* w regulacji objętej przepisami art. 241¹¹ § 2 pkt 2 i § 4 k.p. chodzi o rejestrację układu zakładowego a nie porozumienia o odstąpieniu od układu w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z 29 września 1994 r., co miało swoją odrębną regulację w art. 9 ust. 7 tej ustawy i porozumienie podlegało tylko zgłoszeniu do rejestru.

6. Powyższa uwaga odnosi się również do ostatniego zarzutu skargi, gdyż przepis art. 241¹² § 2 pkt 1 k.p.c. stanowi o zawiadamianiu pracowników, zatem trudno stwierdzić oczywiste naruszenie tego przepisu, skoro nie stanowi się w nim również o obowiązku zawiadamiania emerytów i rencistów. Tak ścisły charakter oceny zarzutu wynika ze szczególnego charakteru samej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku. Waga naruszenia musi być oczywista i niemiała, chodzi wszak o stabilność prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych w sprawie głównej, czyli między stronami sporu. Na marginesie należy jedynie zauważyć, że według ustaleń w sprawie Sądy już wcześniej rozstrzygały

podobne sprawy i nie uwzględniały (oddalały) żądań skarżącej o ekwiwalent pieniężny za węgiel za poprzednie lata. Na gruncie podobnej sprawy (innej strony) Sąd Najwyższy uwzględnił skargę organu rentowego i stwierdził, że wyrok przyznający ekwiwalent pieniężny za węgiel jest niezgodny z prawem (wyrok z 2 czerwca 2010 r., I BU 4/10, LEX nr 607230).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).